

RPO-717429/12/XIX/720.5/ZG

**Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
w Zakładzie Karnym w Kwidzynie
(wyciąg)**

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. Z 2007 r., Nr 30, poz. 192) [dalej OPCAT] oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 21 – 23 listopada 2012 r. do Zakładu Karnego w Kwidzynie (zwanego dalej: Zakładem, ZK lub jednostką) udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (zwanego dalej KMP lub Mechanizmem) w składzie: Marcin Mazur, Wojciech Sadownik, Przemysław Kazimirski (prawnicy). W wizytacji wzięła również udział przedstawicielka Biura Pełnomocnika Terenowego RPO w Gdańsku – Zenobia Glac - Ściebura (pedagog resocjalizacji i oligofrenopedagog).

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, jego przedstawiciele sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób pozbawionych wolności, w szczególności pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji dokonano następujących czynności:

- przeprowadzono rozmowy z ppłk. mgr Krzysztofem Czermańskim – Dyrektorem Zakładu oraz mjr. mgr inż. Olgierdem Trzaską – Zastępcą Dyrektora;
- dokonano oglądu terenu jednostki, w tym: cel mieszkalnych, świetlic oddziałowych, świetlicy centralnej, celi zabezpieczającej, izb chorych, łaźni, kantyny, sal widzeń, ambulatorium, pomieszczeń kwatermistrzowskich, warsztatów terapii zajęciowej i biblioteki;

- przeprowadzono w czasie wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń rozmowy z osobami pozbawionymi wolności oraz pracownikami jednostki;
- przeprowadzono na osobności indywidualne rozmowy z wybranymi osadzonymi.

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji poinformowali Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora Zakładu Karnego w Kwidzynie o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano dokumentację związaną z funkcjonowaniem jednostki.

2. Charakterystyka jednostki

Wizytowana jednostka jest zakładem karnym typu półotwartego, z wydzielonym oddziałem typu otwartego. Przeznaczony jest dla mężczyzn recydywistów penitencjarnych w systemie zwykłym oraz w systemie programowego oddziaływania. Mimo, iż w jednostce przebywają ww. grupy osadzonych, nie działa tutaj samorząd skazanych.

Ogólna pojemność Zakładu wynosi 668 miejsc zakwaterowania. Dodatkowe 36 miejsc uzyskano z przekształcenia świetlic oddziałowych w cele mieszkalne, co należy ocenić negatywnie, gdyż nie jest to stan przejściowy, a trwałe bowiem świetlice oddziałowe nie funkcjonują od 2003 r. W dniu 21 listopada 2012 r. rzeczywista liczba osadzonych wynosiła 693 osoby.

3. Personel

Od 2010 roku Zakład podzielony jest na trzy oddziały penitencjarne, które w założeniach są jednostkami samodzielnyymi:

- I Oddział Penitencjarny obejmuje oddziały mieszkalne nr I i II, tj. oddziały zakładu karnego typu otwartego;
- II Oddział Penitencjarny obejmuje oddziały mieszkalne nr III i IV, tj. oddziały zakładu typu półotwartego;
- III Oddział Penitencjarny obejmuje oddziały mieszkalne nr V i VI, tj. oddziały

zakładu typu półotwartego.

Na czele każdego z oddziałów penitencjarnych stoją kierownicy – dyrektor oraz dwaj jego zastępcy. Ponadto, każdy z oddziałów penitencjarnych posiada koordynatora penitencjarnego, koordynatora ochrony, wychowawców, psychologa, oddziałowych, kwatermistrza oddziałowego oraz wyznaczonych funkcjonariuszy z działów ewidencji, zatrudnienia i finansów.

W dniu rozpoczęcia wizytacji w Zakładzie Karnym w Kwidzynie zatrudnionych było 134 funkcjonariuszy Służby Więziennej, w tym 18 kobiet.

W dziale penitencjarnym zatrudnionych jest 2 psychologów oraz 14 wychowawców, w tym wychowawca ds. kulturalno – oświatowych oraz sportu jak i wychowawca ds. pomocy postpenitencjarnej. Wszyscy wychowawcy legitymują się wykształceniem wyższym magisterskim.

Z informacji uzyskanych w czasie rozmów z pracownikami jednostki, wynika, że w roku 2012 przeprowadzono szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, dla funkcjonariuszy działu ochrony odbyły się szkolenia w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego. Dodatkowo prowadzone są szkolenia dla kadry kierowniczej. Dyrektor Zakładu minimum raz do roku prowadzi ocenę pracowniczą każdego pracownika, w przypadku pojawienia się zastrzeżeń co do sposobu wykonywania obowiązków, taka ocena dokonywana jest nawet dwa razy w roku.

Większość osadzonych, z którymi przeprowadzono rozmowy pozytywnie oceniła pracę wychowawców, psychologów i oddziałowych. W jednostkowych przypadkach skazani zaznaczali, iż zdarzają się przypadki niewłaściwego odnoszenia się do osadzonych. Uwagi te głównie dotyczyły personelu służby zdrowia.

4. Warunki bytowe

Skazani w jednostce typu otwartego zakwaterowani są w jednym budynku dwukondygnacyjnym, natomiast zakład typu półotwartego znajduje się w dwóch budynkach parterowych połączonych łącznikami. Obok pawilonów mieszkalnych znajduje się budynek administracyjny i gospodarczy.

Ogólna liczba cel mieszkalnych w Zakładzie Karnym w Kwidzynie wynosi 95. Do tej liczby należy dodać 4 cele mieszkalne uzyskane z przekształcenia świetlic oddziałowych w związku z przeludnieniem jednostki. W Zakładzie jest jedna cela zabezpieczająca. Podział cel według liczby miejsc wygląda następująco 24 cele trzyosobowe; 1 cela pięćosobowa; 1 cela ośmioosobowa; 4 cele dziewięćosobowe; 1 cela dziesięćosobowa; 43 cele jedenastoosobowe. W izbie chorych znajduje się cela jedno i dwuosobowa.

W ocenie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, pomimo, że przepisy krajowe nie określają maksymalnej pojemności cel mieszkalnych w jednostkach penitencjarnych, to jednak odwołując się do ogólnych zasad wyrażonych przede wszystkim w aktach prawa międzynarodowego, należy stwierdzić, iż warunki sanitarno-higieniczne panujące w celach mieszkalnych kilkunastoosobowych nie zapewniają standardów minimalnych, tak aby można było mówić o poszanowaniu praw i godności przebywających w nich osób.

Podobne stanowisko wyraził Komitet Zapobiegania Torturom (dalej CPT), które zawarł w Jedenastym Sprawozdaniu Ogólnym [CPT/Inf (2001) 16]: W wielu krajach wizytowanych przez Komitet, zwłaszcza w Europie Środkowej i Wschodniej, osadzonych często umieszcza się w celach wieloosobowych, w których koncentruje się całość lub większa część życia codziennego, tj. sen i aktywność dzienna, włącznie z higieną osobistą. Komitet zgłasza zastrzeżenia do samej idei takiego kwaterowania osadzonych w zamkniętych zakładach karnych.

Zastrzeżenia te są tym większe, gdy w omawianych celach panuje znaczne zatłoczenie i niezdrowe warunki. Rzecz jasna, kwaterowanie w dużych celach wieloosobowych może być w pewnych krajach determinowane różnymi czynnikami, w tym kulturowymi. Tym niemniej na temat cel, w których żyją i śpią dziesiątki osadzonych razem, można powiedzieć więcej złego niż dobrego. Duże cele wieloosobowe nieodłącznie wiążą się z brakiem prywatności życia codziennego osadzonych. Ponadto, istnieje wysokie ryzyko zastraszenia i przemocy. Cele wieloosobowe sprzyjają rozwojowi subkultur przestępczych i ułatwiają utrzymanie spójności takich organizacji. Utrudniają także – jeśli nie uniemożliwiają – sprawowanie właściwej kontroli przez personel penitencjarny; ściślej rzecz ujmując, w razie niepokojów w zakładzie karnym trudno uniknąć zaangażowania pomocy o znacznej sile. W systemie dużych cel wieloosobowych właściwe kwaterowanie

poszczególnych osadzonych, oparte na indywidualnej ocenie ryzyka i potrzeb, staje się zadaniem prawie niemożliwym. Wskazane wyżej problemy zwiększają się jeszcze, gdy przekroczono rozsądny poziom zapełnienia tych cel; poza tym w takiej sytuacji łatwiej o **znaczne pogorszenie panujących warunków na skutek przeciążenia wspólnych urządzeń, takich jak umywalki czy toalety, a także niewystarczającej wentylacji.**

Natomiast zgodnie z Regułą 19.3 Zalecenia Rec(2006)2 Komitetu Ministrów do państw członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych (dalej Europejskie Reguły Więzienne), *więźniowie mają bezpośredni dostęp do pomieszczeń sanitarnych, które są higieniczne i respektują prywatność.* Podobnie przyjęto we Wzorcowych Regułach Minimum Postępowania z Więźniami (Nowy Jork 1984), w Regule 12 stanowiąc: *Instaluje się odpowiednie urządzenia sanitarne, umożliwiające każdemu więźniowi załatwienie potrzeby fizjologicznej w każdym czasie, w czystych i przyzwoitych warunkach.* Przywołane powyżej standardy międzynarodowe uznawane są za pewne minimum warunków uznawanych za możliwe do przyjęcia przez państwa członkowskie Rady Europy oraz Narody Zjednoczone. Krajowy Mechanizm Prewencji w pełni podziela stanowisko wyrażone przez CPT oraz podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnohigienicznych w celach kilkunastoosobowych.

W ocenie przedstawicieli Mechanizmu, wyodrębnienie jednej toalety dla 8-11 osób nie umożliwia osobie pozbawionej wolności załatwienia potrzeby fizjologicznej w każdym czasie, co więcej może stanowić źródło konfliktów między współosadzonymi. Trudno też zgodzić się, iż wszystkim osadzonym przebywającym w jednostce zapewniono równe prawo dostępu do urządzeń sanitarnych, skoro w jednej z cel przypada jedna toaleta na 3 osoby, w innej zaś jedna na 8-11 osadzonych. Do dużego przeciążenia urządzeń sanitarnych dochodzi szczególnie w godzinach rannych, co powoduje, że część osadzonych zawsze zmuszona jest do długiego oczekiwania na możliwość skorzystania z toalety.

Wszystkie cele mieszkalne są skanalizowane a kąpiki sanitarne są zabudowane do sufitu. W pawilonie dwukondygnacyjnym umywalki znajdują się w celach mieszkalnych na zewnątrz kąpika sanitarnego, doprowadzona jest tam ciepła woda. Według rozmówców, zabiegu „wystawienia” umywarek na zewnątrz kąpika sanitarnego dokonano w celu zwiększenia powierzchni celi mieszkalnej, a zatem by móc dokwaterować dodatkową osobę. W indywidualnych rozmowach z osobami pozbawionymi wolności powtarzały się

zarzuty, iż jeden kącik sanitarny w celi jedenastoosobowej to zdecydowanie za mało. Dodatkowo w pawilonach mieszkalnych na korytarzach nie ma żadnych dodatkowych toalet.

W Zakładzie typu półotwartego cele mieszkalne w porze nocnej są zamknięte, zaś w Zakładzie typu otwartego zamykane są jedynie kraty wyjściowe z oddziałów. Podczas oglądu cel mieszkalnych stwierdzono, że były one zróżnicowane głównie pod względem stanu wyposażenia. Jednak należy przyznać, iż było w nich czysto. Wyposażenie cel mieszkalnych składało się zasadniczo z metalowych łóżek jedno- lub dwupiętrowych, wiszących i stojących szafek, stolików oraz odpowiedniej ilości taboretów w stosunku do liczby zamieszkujących celę osób. Stan pościeli, ręczników oraz koców można ocenić jako dobry. W Zakładzie typu półotwartego łóżka piętrowe nie posiadają zabezpieczeń przed wypadnięciem, ani drabinek umożliwiających wejście na górny poziom. W ocenie przedstawicieli KMP, zaobserwowane braki mogą przyczynić się do upadków i spowodować uszkodzenia ciała osób, które wchodzą na łóżka korzystając z dostępnego a nieprzystosowanego do tego sprzętu kwaterunkowego lub próbując na nie wskoczyć. Ponadto dla osób o obniżonej sprawności fizycznej wejście na piętrowe łóżko może okazać się trudne lub niemożliwe.

Osadzeni otrzymują odpowiednią ilość środków do utrzymania czystości w celach mieszkalnych oraz do utrzymania higieny osobistej. W celach są gniazda elektryczne, dzięki czemu ich mieszkańcy mogą korzystać z czajników i odbiorników telewizyjnych. Jednak jak wskazują osadzeni nie mogą oni korzystać z grzałek elektrycznych.

System ogrzewania zapewnia właściwą temperaturę. Jest możliwość wietrzenia cel poprzez otwieranie okien. Okna cel są duże, zapewniają odpowiednią cyrkulację powietrza i dopływ światła dziennego. Jednak w czasie rozmów z mieszkańcami cel wieloosobowych pojawiały się zarzuty, iż w ciągu dnia wyłączane jest górne światło przez co mają utrudnioną możliwość czytania czy pisania.

Odnotowania wymaga brak celi przystosowanej do potrzeb osoby z niepełnosprawnością ruchową. W związku z możliwością odbywania kary pozbawienia wolności w wizytowanym Zakładzie przez takie osoby, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca odpowiednie przystosowanie jednej z cel mieszkalnych, w szczególności dla osoby

poruszającej się na wózku inwalidzkim. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w skardze nr 6253/03 wdając orzeczenie w sprawie Vincent przeciwko Francji z 2006 r., uznał, że osadzenie osoby niepełnosprawnej w więzieniu, gdzie nie może się ona poruszać, a w szczególności opuścić celi samodzielnie, jest poniżającym traktowaniem w rozumieniu art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

W jednostce są cztery łaźnie dla skazanych - po dwie dla każdego typu jednostki. Ściany wyłożone są glazurą, posadzkę wykonano z lastryko lub terakoty. Stan łaźni można uznać za dobry, jednak z obserwacji poczynionych podczas wizytacji oraz indywidualnych rozmów z osadzonymi wynika, że należałoby zadbać o większe zapewnienie intymności osób korzystających z łaźni np. poprzez zakup przesłon prysznicowych. Więźniowie skarżyli się, że czekając na swoją kąpiel muszą wejść do łaźni, gdzie inni osadzeni dokonują czynności higienicznych. Zauważono zarówno w pawilonie jedno- jak i dwukondygnacyjnym, że wyodrębniono po jednej z kabin dla osób z niepełnosprawnością, jednak należałoby zwrócić uwagę m.in. na stopień, który może powodować barierę architektoniczną dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim, zbyt małą przestrzeń w kabinie (w pawilonie dwukondygnacyjnym), nieprzystosowanie wysokości słuchawki natrysku, brak zamontowanych na stałe uchwyty oraz krzesełek. Skazani mogą korzystać z kąpieli dwa razy w tygodniu, co należy ocenić pozytywnie. Osadzeni w rozmowach skarżyli się, że w łaźniach trzeba długo czekać, aż zacznie lecieć woda ciepła, a przynajmniej letnia. Taki stan może być spowodowany zbyt napiętym harmonogramem kąpieli. Co więcej, stanowiska prysznicowe nie są osłonięte, a jak podkreśla Rzecznik Praw Obywatelskich, w procesie wykonywania kary pozbawienia wolności, obowiązuje zasada humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności, z poszanowaniem ich godności. Mając powyższe na względzie, przyjęć należy, że kąpiel osadzonych winna odbywać się w warunkach zapewniających każdemu osadzonemu minimum intymności, odpowiadających pod tym względem ogólnie przyjętym w społeczeństwie standardom, z poszanowaniem godności osobistej. Takie stanowisko podziela również Centralny Zarząd Służby Więziennej, czemu dał wyraz w piśmie z dnia 15.03.2010 roku (BPR-0510/932/10/Z-1). Centralny Zarząd poinformował również, że przedstawiciele Biura Kwatermistrzowsko - Inwestycyjnego CZSW w toku przeprowadzanych kontroli w zakładach karnych i aresztach śledczych, każdorazowo zwracają uwagę na konieczność wykonania w łaźniach ścianek działowych między stanowiskami prysznicowymi tak, aby zapewnić jednemu osadzonemu

jedno stanowisko.

Skazani nie wnosili skarg co do sposobu przeprowadzania kontroli osobistych oraz kontroli cel mieszkalnych. Mając jednak na uwadze dyspozycję art. 116 § 2 k.k.w. można mieć wątpliwość co do potrzeby dokonywania kontroli osobistej wszystkich osadzonych z oddziału V w dniu 15.11.2012 r. Przepis wskazuje, iż „w uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa skazany podlega kontroli osobistej”. Oznacza to, iż Służba Więzienna powinna więc umieć wskazać, dlaczego w danej sytuacji miał miejsce wypadek uzasadniony. Krajowy Mechanizm Prewencji prosi o wyjaśnienie uzasadnienia dla przeprowadzenia kontroli osobistej wszystkich osadzonych z tego oddziału, w sytuacji wyżej wskazanej, nie wynika to bowiem z treści protokołu kontroli z dnia 15.11.2012 r.

Wg informacji przekazanych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej kompleks kuchenny spełnia najwyższe standardy określone w systemie HACCP. Jest wyposażony w profesjonalny sprzęt, a wszystkie stanowiska pracy są prawidłowo oznaczone. Aby osoby zatrudnione poza terenem ZK mogły po powrocie z pracy otrzymać ciepły posiłek zakupiono podgrzewacz do posiłków. W kuchni jak i zapleczu kuchenne – magazynowym jest zachowana wzorowa czystość. Posiłki dostarczane są do oddziałów mieszkalnych, gdzie wyznaczeni osadzeni rozdzielają porcje. Posiłki więźniowie spożywają w celach.

Jedzenie przygotowuje się przy zachowaniu zasad higieny oraz wskazówek co do określonych diet, jest ono różnorodne i kaloryczne. W oddziale penitencjarnym nr I osadzeni mają dodatkowo możliwość korzystania z pomieszczenia do przygotowywania posiłków.

Osadzeni mogą dokonywać zakupów w kantynie zakładowej. Asortyment w niej jest wystarczający, a w przypadku potrzeby zakupu dodatkowych produktów, jak np. obuwie czy odzież, jest możliwość wypisania zamówienia i realizacji takiego zapotrzebowania. W pojedynczych rozmowach skazani skarżyli się na wysokość cen, jednak nie różnią się one od cen tych samych produktów w sklepach poza terenem Zakładu. Ponadto dodali iż osoby, które zadeklarowały się jako osoby nie palące nie mogą dokonywać zakupu tytoniu.

W każdym oddziale penitencjarnym działają fryzjernie. Z informacji uzyskanej od dyrekcji Zakładu wynika, iż starają się oni dopilnować, aby każdy osadzony zachował

schludny wygląd m.in. poprzez regularne strzyżenie włosów.

Usługi pralnicze dla potrzeb jednostki są wykonywane w Zakładzie Karnym w Sztumie.

5. Traktowanie

Z danych udostępnionych przez Zakład Karny w Kwidzynie wynika, iż w roku 2011 na terenie jednostki doszło do 13 zdarzeń nadzwyczajnych, wśród których należy wymienić: 4 przypadki oddalenia się z miejsca pracy poza terenem ZK, 3 samouszkodzenia, 1 przypadek ujawnienia przedmiotu niebezpiecznego lub niedozwolonego, zaślabnięcie 3 osadzonych w trakcie zatrudnienia poza terenem jednostki, zgon więźnia z przyczyn naturalnych oraz prowadzenie czynności wyjaśniających noszących znamiona przestępstwa w postępowaniu przeciwko funkcjonariuszom SW. Natomiast w roku 2012 do czasu zakończenia wizytacji, miało miejsce 9 zdarzeń nadzwyczajnych: 5 oddaleń się z pracy poza terenem ZK, bójka osadzonych, samookaleczenie, ujawnienie przedmiotu niedozwolonego oraz prowadzenie czynności w sprawie wyjaśniania okoliczności popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu przez funkcjonariusza Służby Więziennej.

Przedstawiciele KMP zostali poinformowani, iż nie było prowadzone postępowanie dyscyplinarne ani karne przeciwko funkcjonariuszom Służby Więziennej w odniesieniu do kwestii bezpośrednio związanych z przestrzeganiem praw osadzonych.

W 2011 roku odnotowano 145 skarg. Największa liczba skarg dotyczyła zarzutów: traktowania przez funkcjonariuszy i pracowników SW (38), przetransportowania (31), opieki zdrowotnej (27), decyzji komisji penitencjarnej (19), zatrudnienia (19) oraz wymierzenia kary dyscyplinarnej (16). Trzy skargi odnotowano jako skargi zasadne. Dotyczyły one kolejno: bezpodstawnego wymierzenia kary dyscyplinarnej; braku odpowiedzi na prośbę podania numerów służbowych funkcjonariusza ZK Kwidzyn; niewłaściwej opieki lekarskiej w ZOZ ZK w Kwidzynie.

Do 31 października 2012 r. odnotowano łącznie 175 skarg. Wśród tych skarg żadna nie została odnotowana jako skarga zasadna. Spośród skarg, największa liczba skarg dotyczyła zarzutów: niewłaściwej opieki zdrowotnej (53), traktowania przez funkcjonariuszy SW (51), transportu (48), zatrudnienia (29), decyzji komisji penitencjarnej

(20) oraz warunków bytowych (16).

Analiza losowo wybranych akt osobowych osadzonych wskazała na nieprawidłową praktykę odpowiadania na prośby i wnioski osadzonych, która jest niezgodna z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 151, poz. 1467 ze zm.). Stosownie do § 9 ust. 1 rozporządzenia *organ właściwy do załatwienia wniosku, skargi lub prośby jest obowiązany zawiadomić pisemnie wnoszącego wniosek, skargę lub prośbę o sposobie ich załatwienia*. Cytowany przepis przyjmuje zatem regułę pisemnego informowania wnoszącego wniosek, skargę lub prośbę o sposobie ich załatwienia, od której w stosunku do prośb i wniosków można wyjątkowo odstąpić w przypadku wskazanym w § 9 ust. 2 rozporządzenia, gdy prośba i wniosek składane osobiście w swojej sprawie przez osobę osadzoną w zakładzie karnym lub areszcie śledczym są załatwione bezpośrednio po zgłoszeniu.

W roku 2012 nie stosowano środków przymusu bezpośredniego. Przedstawiciele KMP nie odnotowali skarg na sposób traktowania osadzonych przez funkcjonariuszy SW, przeciwnie większość z nich wskazywała, iż personel jednostki odnosi się do nich z szacunkiem.

Należy jednocześnie jednak wskazać, iż po zakończeniu wizytacji do Biura RPO w Warszawie wpłynęła skarga skazanych, którzy poinformowali, że po rozmowie z przedstawicielem KMP spotykają ich obecnie nieformalne szykany oraz stosowana jest wobec nich odpowiedzialność dyscyplinarna za najmniejsze chociażby naruszenia dyscypliny panującej w jednostce. Ponadto w treści pisma osadzeni wskazali, że już w trakcie wizytacji pracownik Służby Więziennej odnotowywał dane osób, z którymi rozmawiał przedstawiciel Mechanizmu. Z treści pisma skazanych wynika również, że organizacja ich pracy nie jest właściwa, skoro nie mają zapewnionego 8-godzinnego odpoczynku, o którym mowa w art. 112 kodeksu karnego wykonawczego. Należy wskazać, iż stosownie do dyspozycji art. 21 ust. 1 OPCAT *żadna władza lub funkcjonariusz nie nakáže, nie zastosuje, nie pozwoli ani nie dopuści do stosowania jakiejkolwiek sankcji przeciwko jakiejkolwiek osobie lub organizacji, za przekazanie krajowemu mechanizmowi prewencji jakiejkolwiek informacji, prawdziwej bądź fałszywej, i żadna taka osoba lub organizacja nie poniesie żadnego uszczerbku w jakikolwiek inny sposób*. O wskazanych

przez osadzonych zarzutach został poinformowany Dyrektor Generalny Służby Więziennej, z prośbą o ustosunkowanie się do nich. W odpowiedzi z dnia 14 stycznia 2013 r. Dyrektor Generalny SW poinformował, że w następstwie pisma RPO-R-072-183/12 zlecił Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Gdańsku przeprowadzenie czynności wyjaśniających. Kontrola przeprowadzona przez ten inspektorat wykazała, że wobec żadnego z osadzonych w Zakładzie Karnym w Kwidzynie administracja jednostki nie stosowała jakichkolwiek szykan czy też odpowiedzialności dyscyplinarnej, w związku z przeprowadzonymi przez osadzonych rozmowami z przedstawicielami KMP. Czynności zlecone przez Dyrektora Generalnego SW nie potwierdziły zarzutu rejestrowania przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej danych osadzonych, z którymi rozmawiali przedstawiciele Mechanizmu. W odniesieniu do zarzutu zawartego w skardze, dotyczącego nie zapewnienia przed administracją ZK w Kwidzynie, zgodnie z art. 112 kodeksu karnego wykonawczego, prawa osadzonych do 8 godzinnego odpoczynku wyjaśniono, iż co najmniej kilka razy po zakończeniu pracy docierali oni do oddziału po godz. 23.00, co znalazło potwierdzenie w dokumentacji. Stwierdzono niewielkie przekroczenia w sposobie realizacji ww. prawa: w listopadzie było ich 11, a w grudniu 16. Z odpowiedzi Dyrektora Generalnego SW wynika, że w wymienionych przypadkach do zapewnienia 8 godzin przeznaczonych na sen w ciągu doby zabrakło ok. 5-10 min. Jedynie w dwóch przypadkach tego czasu było za mało o około 25 i 30 minut. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Gdańsku zalecił Dyrektorowi Zakładu Karnego w Kwidzynie zadbanie o to, by takie uchybienia nie miały miejsca w przyszłości.

6. Dyscyplinowanie

Z informacji uzyskanych z działu ewidencji w roku 2012 do dnia 23 listopada kary dyscyplinarne były wymierzone łącznie 169 razy. Liczba ta dotyczy osób, które przebywały w dniu wizytacji w Zakładzie. Do najczęściej wymierzanych kar należały: nagana (126), pozbawienie możliwości otrzymania paczek żywnościowych (43), udzielania widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą (3). Najwięcej kar dyscyplinarnych - aż 131 wymierzono w Zakładzie Karnym typu półotwartego, natomiast w Zakładzie typu otwartego tych kar było 38.

Żadnemu z osadzonych nie wymierzono kary umieszczenia w celi izolacyjnej, bowiem w jednostce nie ma takiej celi. W ocenie KMP jednostka winna wygospodarować

przynajmniej jedno pomieszczenie na taką celę, obecnie bowiem osobę która dokonała przekroczenia naruszającego w poważnym stopniu obowiązującą w zakładzie karnym dyscyplinę i porządek przeklasyfikowuje się i przetransportowuje, co może być w niektórych sytuacjach zabiegiem „sztucznym”.

Osadzeni, z którymi przedstawiciele KMP rozmawiali nie zgłaszali uwag w zakresie dyscyplinowania.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w tym samym okresie udzielono skazanym 3674 nagród. Najczęściej udzielano nagrody w postaci pochwały (1879), zezwolenia na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej (960), zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej (217), zezwolenie na widzenie w oddzielnym pomieszczeniu bez osoby dozorującej (169), czy też zezwolenie na dodatkowe widzenie (129). Przepustki nagrodowe na podstawie art. 138 § 1 pkt 7 k.k.w. były udzielane w 56 przypadkach, a na podstawie art. 138 § 1 pkt 8 k.k.w. w 33 przypadkach.

W odniesieniu do osób odbywających karę w Zakładzie typu otwartego nagród udzielono 1806 razy. W przeważającej ilości sytuacji były to: pochwała (1059), zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej (404), zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej (98). Natomiast osadzonym w jednostce typu półotwartego udzielono 1868 nagród. Najczęściej były to pochwały (820), zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej (556), zezwolenie na widzenie bez osoby dozorującej (119).

Osadzeni z zakładu karnego typu półotwartego skarżyli się, iż nie otrzymują przepustek, tak systemowych, jak i nagrodowych. W ocenie osadzonych, z którymi przeprowadzono rozmowy, sytuacja ta może wynikać z przekonania kierownictwa jednostki penitencjarnej, niż na przepustki zasługują jedynie skazani przebywający w zakładzie karnym typu otwartego.

KMP pozytywnie ocenia funkcjonującą w Zakładzie Karnym w Kwidzynie praktykę nagradzania skazanych. Perspektywa otrzymania nagrody może stanowić dla osadzonych dodatkowy bodziec w resocjalizacji.

7. Prawo do informacji

Dokumentami regulującymi prawa i obowiązki osadzonych w jednostce są: zarządzenie nr 19/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Kwidzynie z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym typu półotwartego w Kwidzynie oraz zarządzenie nr 20/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Kwidzynie z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym typu otwartego w Kwidzynie. Egzemplarze poszczególnych zarządzeń dostępne są w celach mieszkalnych. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji w obu zarządzeniach określających porządek wewnętrzny oraz załącznikach do nich znalazły się zapisy, które należy zmienić lub wykreślić. Wspólnie dla obu zarządzeń można stwierdzić następujące nieprawidłowości w zapisach porządków wewnętrznych:

- § 18 pkt 2, zgodnie z którym *„dopuszcza się nie udzielenie widzenia z przyczyn wychowawczych lub jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa zakładu”* jest niezgodny z art 247 § 1 kkw, który wymienia sytuacje, w których możliwe jest ograniczenie udzielania widzeń;
- § 18 pkt 3 stanowiący, że *„z widzeń w oddzielnym pomieszczeniu bez osoby dozorującej mogą korzystać w szczególności osadzeni z osobą, z którą pozostają w związku małżeńskim lub konkubinacie”* jest sprzeczny z art. 137 oraz art. 138 § 1 pkt 3 kkw, które to przepisy określają definicję nagrody oraz dokładnie jej zakres, nie określają relacji skazanego do osoby, z którą osadzony może przebywać na widzeniu. Generalna zasada umożliwiania utrzymywania więzi przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi (art. 105 § 1 k.k.w.) nie może wyłączać przyznania tej nagrody.
- § 19 stanowiący, że *„1. zezwolenie na widzenie bez dozoru poza obrębem zakładu karnego, z osobą najbliższą lub osobą godną zaufania na okres nie przekraczający jednorazowo 30 godzin skazany może wykorzystać w czasie wolnym od pracy z wyjściem w środy, soboty, niedziele i święta do godziny 12.00. 2. zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru, na okres nie przekraczający jednorazowo 14 dni skazany może wykorzystać w czasie wolnym od pracy z wyjściem w piątki lub soboty do godziny 17.30. 3. Skazany winien złożyć prośbę o zrealizowanie zezwolenia*

o którym mowa w ust. 1 i 2 co najmniej 72 godz. przed planowanym opuszczeniem zakładu karnego.” nie ma oparcia w przepisach kkw;

- § 28 zarządzenia nr 19/2012 oraz § 29 zarządzenia nr 20/2012 stanowiące, że „*W Zakładzie Karnym w Kwidzynie przyznawanie nagród, ulg oraz wymierzanie kar dyscyplinarnych dokonuje dyrektor Zakładu Karnego, jego zastępcy lub osoba upoważniona przez dyrektora.*” są niedoprecyzowane względem zapisów w art. 139 § 7 kkw oraz art. 144 § 1 kkw;
- w załączniku nr 1 do „porządku wewnętrznego” § 9, stanowiący, że „*zakazuje się przekazywania (sprzedaży, darowania, pożyczania i innych form przenoszenia prawa własności) sprzętu audiowizualnego między osadzonymi.*”, zdaniem KMP narusza konstytucyjne prawo obywatela do swobodnego dysponowania własnością. Osoba opuszczająca jednostkę ma w pełni prawo do przekazania innemu osadzonemu swojej własności np. telewizora.

Dodatkowo sprzecznym z § 92 pkt 8 kkw jest § 21 zarządzenia nr 20/2012, stanowiący, że „*pieniądze otrzymane podczas widzenia w zakładzie karnym, dostarczone z zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego osadzony obowiązany jest bezzwłocznie przekazać na swoje konto depozytowe*”.

W rozmowach ze skazanym wielokrotnie powtarzała się opinia, iż w ciągu dnia są ograniczenia w dostawie energii elektrycznej, co również powinno być precyzyjnie uregulowane w porządkach wewnętrznych, jeśli sytuacja taka jest analogiczna w obu typach ZK.

Na ścianach korytarzy poszczególnych oddziałów wywieszane są adresy instytucji krajowych i międzynarodowych stojących na straży praw człowieka.

8. Prawo do kontaktu ze światem zewnętrznym

Osadzeni w Zakładzie Karnym w Kwidzynie mogą korzystać na własny koszt z samoinkasujących aparatów telefonicznych, które znajdują się na każdym oddziale mieszkalnym w godzinach określonych w obowiązującym porządku wewnętrznym Zakładu. W rozmowach ze skazanymi pojawiały się pojedyncze głosy o zbyt małej liczbie aparatów

na oddziałach oraz za krótkim czasie na rozmowę.

W jednostce znajdują się 3 sale widzeń. Ich stan można określić jako dobry. W jednej z sal znajduje się kantyna, w której osoby odwiedzające więźniów mogą dokonywać zakupów. Ponadto w jednostce wyodrębniono dwa pomieszczenia do realizacji nagrody określonej w art. 138 § 1 pkt 3 kkw. Przy tych pomieszczeniach znajduje się pomieszczenie sanitarne, w którym jest możliwość skorzystania z prysznica. Niestety do pomieszczenia doprowadzona jest jedynie zimna woda, co stwierdzili wizytujący oraz potwierdzili w indywidualnych rozmowach więźniowie.

Żadna sala przeznaczona do widzeń nie posiada kąpika dla dzieci. Należy jednak podkreślić, iż zgodnie ze wskazaniami dyrekcji stworzenie takiego kąpika jest w Zakładzie planowane.

Wątpliwości przedstawicieli KMP wzbudziły pisemne prośby osadzonych o wpisanie na listę osób odwiedzających członków rodziny i osób bliskich. W szczególności wątpliwości dotyczą odmowy wpisania na listę odwiedzających osoby bliskiej, która w rejestrze ewidencyjnym jednostki figurowała jako karana czy nie wyrażanie zgody na widzenie ze względu na „brak przesłanek wychowawczych”. W dokumentacji osobopoznawczej natrafiono również na prośbę osadzonego o wyrażenie zgody na widzenie w innym niż wynika z porządku wewnętrznego dniu. Decyzja dyrektora w tej mierze była odmowna, a dyrektor odnotował na niej „nie widzę takiej potrzeby”. Wskazany przypadek pokazuje (co potwierdzali też osadzeni w rozmowach), iż nie są oni dokładnie informowani o przyczynach decyzji odmownych, tak co do wpisania na listę osób odwiedzających jak i w innych sprawach. Trzeba zauważyć, iż wniosek o wpisanie kogoś na listę widzeń, kończy się decyzją, a zatem skazanemu powinna ona zostać ogłoszona lub doręczona wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym skazanemu prawie, terminie i sposobie wniesienia skargi (art. 7 § 1 i 3 k.k.w.). Mając na uwadze powyższe, prosimy o pisemne wyjaśnienie sygnalizowanych zagadnień.

Widzenia skazanych odbywających karę w jednostce typu otwartego odbywają się w środy i czwartki, w godz. 10.00 – 13.00 oraz w soboty, niedziele i 26 grudnia, w godz. 8.00 – 16.00. Natomiast widzenia skazanych odbywających karę jednostce typu półotwartego realizowane są wyłącznie w soboty, niedziele oraz 26 grudnia, w godz. 8.00 –

16.00.

9. Prawo do ochrony zdrowia

Zakład Opieki Zdrowotnej ZK w Kwidzynie (dalej: ZOZ lub ambulatorium) składa się z dwóch gabinetów lekarskich, gabinetu stomatologicznego, gabinetu zabiegowego oraz dwóch izb chorych, z przeznaczeniem dla trzech osób. Ambulatorium znajduje się na terenie Zakładu typu półotwartego.

Pełniącym obowiązki kierownika ambulatorium jest lekarz psychiatra zatrudniony w pełnym wymiarze etatu. W jednostce zatrudnieni są również na częściowych etatach lekarze specjaliści: stomatolog (3/5 etatu), dermatolog (1/5 etatu), neurolog (1/5 etatu), okulista (1/4 etatu), drugi psychiatra (1/4 etatu), otolaryngolog (1/4 etatu), ftyzjatra (1/5 etatu), chirurg (1/4 etatu). Zakład zatrudnia również na umowy cywilno – prawne lekarza internistę, diabetologa oraz urologa. W skład personelu medycznego średniego wchodzi dodatkowo 4 osoby – funkcjonariuszki SW: 2 starsze pielęgniarki oraz 2 pielęgniarki.

Lekarz ogólny i lekarze specjaliści przyjmują osadzonych w dni pracy administracji w godz. od 8.00 do 17.00 w ZOZ. Dwa razy do roku na teren Zakładu przyjeżdża „rentgenobus”, co jest szczególnie przydatne dla osób, które muszą wykonywać badania przydatności do pracy.

W ambulatorium prowadzony jest rejestr udzielonych porad, w którym zaznacza się datę przyjęcia oraz zgłoszone przez skazanego dolegliwości. Do 23 listopada 2012 r. najwięcej przyjęć odnotowano u: lekarza ogólnego - 9566 porad, stomatologa – 1264 porad, chirurga – 192 porady, dermatologa – 176 porad, okulisty – 172 porady oraz neurologa – 136 porad. W sytuacji kiedy jest to konieczne personel medyczny udaje się z osadzonym na konsultacje medyczne poza teren Zakładu. W przypadku nagłych zachorowań wzywane jest pogotowie ratunkowe, które w analizowanym okresie było wzywane 33 razy. W 2012 r., do dnia wizytacji, nie odnotowano zatruc pokarmowych, chorób zakaźnych, a co najważniejsze, zgonów wśród osadzonych. W roku 2011 na terenie jednostki zmarła jedna osoba z przyczyn naturalnych.

Zgodnie z przekazanymi przedstawicielom Mechanizmu informacjami personel medyczny oprócz wykonywania swoich podstawowych obowiązków wynikających z opieki

zdrowotnej nad osadzonymi dodatkowo prowadzi szkolenia dla funkcjonariuszy SW z Zakładu dotyczące udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, w tym m.in. obsługi defibrylatora.

W trakcie wizytacji nikt nie przebywał w izbie chorych.

Zarówno w jednoosobowej jak i dwuosobowej izbie chorych znajduje się jedynie kąpiel sanitarna. Warunki panujące w izbach chorych są zbliżone do tych panujących w celach mieszkalnych i ocenić je można jako dobre. Uwagę zwraca jedynie brak dostosowania jednej z izb do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W związku z powyższym KMP zaleca przystosowanie jednej z izb chorych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zasadniczo osadzeni, z którymi przeprowadzono rozmowy, nie zgłaszali uwag dotyczących opieki medycznej, jednakże przedstawiciele KMP otrzymali pojedyncze skargi dotyczące długiego czasu oczekiwania na przyjęcie u dentysty, brak informacji w jaki dzień dokładnie prowadzone są konsultacje stomatologiczne oraz niewłaściwego zwracania się przez personel medyczny do osadzonych.

W czasie zapoznawania się z książkami wizyt lekarskich zauważono braki zapisanej informacji o przyjęciu osadzonego, jak i częste braki podpisu lekarza.

10. Oddziaływania kulturalno – oświatowe oraz sportowe

Zakład Karny w Kwidzynie prowadzi różnorodne oddziaływania z zakresu zajęć kulturalno – oświatowych oraz kultury fizycznej i sportu. W tym celu funkcjonuje biblioteka zakładowa, prowadzone są audycje w radiowęzle, zajęcia z zakresu kultury fizycznej oraz działają koła zainteresowań: muzyczne, plastyczne, teatralne czy też miłośników przyrody. Na I Oddziale Penitencjarnym dodatkowo funkcjonuje świetlica komputerowa, gdzie są prowadzone m.in. zajęcia z doskonalenia zawodowego.

Zakład nawiązuje kontakty z instytucjami pozarządowymi, które pomagają w organizacji imprez rekreacyjnych dla dzieci, zarówno osób osadzonych jak i wychowanków Domu Dziecka w Ryjewie. Jak wskazuje wychowawca ds. kulturalno – oświatowych, współpraca z Domem Dziecka w Ryjewie jest systematyczna. Dodatkowo jednym z partnerów współpracujących z jednostką jest Zielona Szkoła z Brachlewa, która udostępnia skazanym sprzęt rowerowy na czas wycieczek krajoznawczych. Utrzymaniem poprawnych relacji, jak i szukaniem oraz nawiązywaniem nowych kontaktów z instytucjami

charytatywnymi zajmuje się zespół skazanych ds. kulturalno – oświatowych.

Koło miłośników przyrody realizuje wspólnie z Zieloną Szkołą, Fundacją Misericordia, Leśnictwem Miłosna oraz Uniwersytetem Wrocławskim program readaptacji społecznej „Sikorka”. Program polega na założeniu stanowisk lęgowych dla sikorek oraz późniejsze przekazywanie informacji z obserwacji miejsc do partnerów programu.

Członkowie koła plastycznego, oprócz udziału w przeglądach sztuki więziennej organizowanych w zakładach karnych, przygotowują dekorację do przedstawień realizowanych przez grupę teatralną „Korektor”. Grupa wystawia przedstawienia na terenie Zakładu, w domach pomocy społecznej, a także w Teatrze Miejskim w Kwidzynie.

Na terenie Zakładu Karnego w Kwidzynie działa zespół muzyczny „Hermes”, który uświetnia imprezy organizowane na terenie oraz poza jednostką.

Do czasu wizytacji zorganizowano w roku 2012 trzydzieści wyjść osadzonych poza teren ZK w ramach zajęć o charakterze kulturalno – oświatowym. Oprócz wspomnianych wycieczek rowerowych, obserwacji ptaków miały miejsce wyjścia do mini ZOO w Kwidzynie Miłosnej, do katedry w Kwidzynie czy kinoteatru.

Biblioteka zakładowa posiada dosyć bogaty księgozbiór liczący około 10 tysięcy woluminów. W ramach dostępu do prasy jednostka prenumeruje 6 egzemplarzy lokalnej gazety „Polska the Times Dziennik Bałtycki”, „Gazetę Wyborczą” oraz „Rzeczpospolitą”. Gazety są rozdzielane na poszczególne oddziały wg planu podziału prasy, tak aby każdy miał do niej dostęp. Osadzeni w rozmowach informowali, że nie wiedzą, że gazety są rozdzielane na oddziały.

Działający na terenie Zakładu radiowęzeł udostępnia osadzonym wybrane audycje radiowe, jak również w każdy poniedziałek, środę i piątek emituje autorskie audycje publicystyczne, kulturalne i muzyczne. Ponadto radiowęzeł jest też nośnikiem informacji przekazywanych przez administrację jednostki osadzonym.

Na terenie ZK usytuowane są trzy boiska sportowe, na których w okresie wiosenno – letnim rozgrywane są turnieje piłki siatkowej, w ramach Ligi Zakładowej, oraz w piłkę plażową. Boiska pełnią również rolę pól spacerowych. Boisko I Oddziału Penitencjarnego jest również wyposażone w stalowe urządzenia do ćwiczeń. Na terenie jednostki działa sala rekreacji fizycznej – siłownia, która skupia 18 grup po pięciu skazanych w każdej. Poza tym na terenie Zakładu znajdują się dwa stoły do tenisa, w tym jeden usytuowany jest w świetlicy centralnej. Z informacji przekazanych przez wychowawcę ds. kulturalno –

oświatowych wynika, iż na terenie całego Zakładu odbywają się następujące turnieje: tenisa stołowego (gra pojedyncza), szachowe, gry w domino, gry w brydża, gry w scrabble, gry w 3-5-8 jak i gry w piłkę nożną na konsoli Play Station. W celach integracyjnych organizowane są spotkania osadzonych z rodzinami z okazji świąt czy Dnia Dziecka.

Niestety z uwagi na przekształcenie świetlic oddziałowych w cele mieszkalne wielu spośród osadzonych nie jest w stanie skorzystać z wyżej opisanej oferty kulturalno – oświatowej i sportowej. Sam fakt niewiedzy wśród więźniów o tym, iż na terenie jednostki jest świetlica centralna jest niepokojący. Wielu osadzonych w rozmowach indywidualnych informowało przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, że dla nich nie odbywają się żadne zajęcia dodatkowe. Jediną rozrywką w porze wiosenno – letniej jest boisko, a w każdym czasie radiowęzeł i możliwość oglądania telewizji.

11. Prawo do praktyk religijnych

Skazanym przebywającym w Zakładzie Karnym w Kwidzynie stworzono warunki do korzystania z prawa do praktyk religijnych. W Zakładzie wyodrębniono kaplicę pw. Matki Boskiej Częstochowskiej dysponującą ok. 25 miejscami. Więźniowie wyznania rzymskokatolickiego mogą uczestniczyć w nabożeństwach oraz spotykać się z księdzem, który w miarę potrzeb przygotowuje osadzonych do przyjęcia sakramentów. Każdej niedzieli odbywają się dwie msze święte. Ponadto od kilku lat organizowane są piesze pielgrzymki do sanktuariów i zabytkowych kościołów dolnego Powiśla.

Posługi religijne sprawowane są także przez Świadków Jehowy czy Kościół Zielonoświątkowy.

Osadzeni nie zgłaszali uwag co do uczestnictwa w mszach świętych oraz innych praktykach religijnych.

12. Zatrudnienie

Na dzień 21 listopada 2012 r. zatrudnionych było 424 osadzonych, z czego 233 skazanych pracowało na terenie ZK, a 191 wykonywało pracę na zewnątrz jednostki. Spośród osób zatrudnionych na terenie Zakładu 65 było zatrudnionych odpłatnie, reszta osadzonych, czyli 168 osób, wykonuje pracę nieodpłatną w trybie art. 123a § 1 oraz § 2 kkw. Stu więźniów wykonujących pracę u kontrahentów poza terenem jednostki otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie, pozostałe osoby wykonują prace publiczne oraz na cele

charytatywne w trybie art. 123a § 2 k.k.w..

W Zakładzie wśród osadzonych jest grupa 82 osób, które są niezdolne do pracy ze względu na stan zdrowia, 55 więźniów jest niezdolnych do pracy np. z uwagi na posiadane kary dyscyplinarne, jedna osoba w dniu wizytacji była na tzw. ucieczce.

Osadzeni, z którymi rozmawiano zgłaszali uwagi co do sposobu zatrudnienia, a przede wszystkim zgłaszali oni skargi na kadre kierowniczą (*dane usunięto*), która w sposób niewłaściwy miała się do nich odnosić. Jak wynika z informacji przekazanych przez Dyrektora Generalnego SW, współpraca z tym zakładem została zawieszona od stycznia 2013 r., z powodu problemów organizacyjnych oraz wysokich kosztów zatrudnienia.

13. Nauczanie

Przy ZK Kwidzyn nie działa szkoła przywięzienna, jednak jak wskazuje dyrekcja jednostki, funkcjonariusze Działu Penitencjarnego motywują skazanych do podejmowania nauki w przywięziennych szkołach znajdujących się przy innych jednostkach penitencjarnych. W roku 2012 wobec 35 osadzonych rozpoczęto działania zmierzające do zakwalifikowania ich do różnego rodzaju form kształcenia. 21 spośród osób, które rozpoczęły proces rekrutacji podjęło naukę. Szczegółowe zestawienie kierunków oraz poziomu podjętej nauki wygląda następująco: 8 osób rozpoczęło naukę na I semestrze liceum ogólnokształcącego; 2 osoby rozpoczęły naukę na I semestrze gimnazjum; 2 osoby rozpoczęły naukę na III semestrze gimnazjum; 1 osoba rozpoczęła naukę na I semestrze w technikum na kierunku technik elektryk; 2 osoby rozpoczęły naukę na I semestrze w technikum uzupełniającym na kierunkach technik mechanik oraz technik mechanik – spawalnictwo; 1 osoba rozpoczęła naukę na III semestrze zasadniczej szkoły zawodowej na kierunku malarz – tapeciarski; 2 osoby rozpoczęły naukę na I semestrze zasadniczej szkoły zawodowej na kierunkach stolarz oraz kucharz małej gastronomii; 1 osoba rozpoczęła naukę na I semestrze szkoły podstawowej; 2 osoby rozpoczęły kształcenie na kursach zawodowych na kierunkach ślusarz oraz operator obrabiarek skrawaniem.

Przedstawiciele KMP odebrali również skargi od osadzonych, którzy twierdzili, że nie otrzymali zaświadczenia o ukończeniu semestru szkolnego, co uniemożliwia im dalszą naukę. Ta kwestia jest wyjaśniana przez inny zespół Biura RPO, KMP prosi jednak, o informację czy jednostce udało się rozwiązać ten problem.

Ponadto w jednostce prowadzone są szkolenia kursowe w ramach aktywizacji

zawodowej o specjalności brukarz, które były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowo w roku 2012 prowadzone były programy: aktywizacji społecznej skazanych poprzez nabycie umiejętności uzyskania wsparcia ośrodków pomocy społecznej, program realizowany przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kwidzynie; interwencji dla sprawców nadużyć w rodzinie wg Modelu Duluth; readaptacji społecznej skazanych poprzez zajęcia profilaktyczno – edukacyjne z wykorzystaniem elementów Treningu Zastępowania Agresji ART; readaptacji skazanych poprzez zajęcia motywacyjno – edukacyjne dla skazanych z problemem alkoholowym; readaptacji skazanych poprzez zajęcia z zakresu umiejętności poznawczych Multimedialna Historia Polski.

14. Zalecenia

Na podstawie art. 19 *Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca:

Dyrektorowi Zakładu Karnego w Kwidzynie:

1. wyeliminowanie nieprawidłowości w traktowaniu osadzonych przez personel medyczny;
2. zmniejszenie zaludnienia w Zakładzie, a tym samym przywrócenie świetlic oddziałowych do celów kulturalno – oświatowych i sportowych;
3. zmniejszenie pojemności cel wieloosobowych poprzez ich podział;
4. dostosowanie zarządzeń Dyrektora Zakładu w sprawie porządku wewnętrznego w obu typach jednostek do przepisów powszechnie obowiązujących (pkt 7 raportu);
5. przestrzeganie przepisów związanych ze sposobem udzielania odpowiedzi na złożone przez osadzonych wnioski i prośby (pkt 5 raportu);
6. wyeliminowanie nieprawidłowości w prowadzeniu książki wizyt lekarskich;
7. dostosowanie celi mieszkalnej i kabiny prysznicowej do potrzeb osób z niepełnosprawnością w obu typach Zakładu;
8. wyposażenie piętrowych łóżek w drabinki i bariery zabezpieczające przed upadkiem;
9. utworzenie w jednej z sal widzeń kącika dla dzieci;

10. doprowadzenie ciepłej wody do łazienki znajdującej się przy pomieszczeniach do realizacji nagrody, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 3 kkw;
11. zamontowanie przesłon zapewniających intymność pod prysznicami w łazienkach;
12. zapewnienie lepsze informacji wśród osadzonych o dostępnej ofercie zajęć kulturalno – oświatowych i sportowych;
13. wywieszenie informacji w oddziałach mieszkalnych o dniach i godzinach konsultacji medycznych;
14. dokonanie modyfikacji harmonogramu kąpieli, tak aby woda zdążyła się ponownie nagrzać przed kolejną turą kąpiących;
15. rozważenie możliwości wprowadzenia do asortymentu kantyny nabiału;
16. zniesienie zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom zadeklarowanym jako niepalące;
17. podjęcie działań w celu utworzenia samorządu skazanych;
18. wygospodarowanie pomieszczenia, w celu utworzenia celi izolacyjnej.

Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Gdańsku:

1. Przyznanie środków finansowych niezbędnych do wykonania zaleceń nr:
3, 7, 8, 9, 10, 11.